Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Milou Cillessen
m.cillessen@nijmegen.nl

Ons kenmerk
D231160169

Bijlage(n)

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 12 december 2023
Onderwerp Voortgangsbrief implementatie Omgevingswet december 2023

Geachte leden van de raad,

In onze laatste brief van 11 juli 2023 hebben we u geïnformeerd over de voortgang van de invoering van de Omgevingswet. Dit doen we nu, vlak voor inwerkingtreding, nog een keer. Nog steeds is er onrust over de invoeringsdatum van de Omgevingswet. Zo heeft de Eerste Kamer op 31 oktober 2023 nog een motie aangenomen die de regering oproept om met de koepelorganisaties van decentrale overheden na te gaan of de invoeringsdatum van 1 januari 2024 verantwoord is. Na een bestuurlijk overleg heeft minister de Jonge laten weten dat de invoeringsdatum vaststaat. Wij gaan er dan ook vanuit dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt.

Voortgang invoering Omgevingswet in Nijmegen
Een maand voor inwerkingtreding kunnen we zeggen dat we voorbereid zijn. Dit betekent dat we voldoen aan de minimale eisen die de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft gesteld voor de invoering van de Omgevingswet. Verordeningen zijn aangepast, participatiebeleid is vastgesteld, we kunnen het omgevingsplan wijzigen, nieuwe processen zijn ingericht, de laatste ontwerpbestemmingsplannen worden deze maand in procedure gebracht, enzovoorts. Kortom: de basis is op orde.

Werken met één omgevingsplan
Een grote verandering is dat we onder de Omgevingswet werken met één omgevingsplan. Tijdens een technische briefing voor de gemeenteraad op 8 november jl. is uitgelegd tegen welke moeilijkheden we aanlopen bij het werken met één omgevingsplan.

Om het omgevingsplan volgens de nieuwe standaarden (STOP-TPOD[1]) te wijzigen is het belangrijk dat we een goede set aan basisregels hebben. Net als veel andere gemeenten, waaronder Amsterdam en Eindhoven, nemen we daar meer tijd voor.

[1] Om omgevingsdocumenten te publiceren, zijn de Standaard voor officiële publicaties (STOP) en Toepassingsprofielen omgevingsdocumenten (TPOD) ontwikkeld.

Dit betekent dat we in ieder geval tot de zomer van 2024 nieuwe (gebieds)ontwikkeling via een buitenplanse omgevingsvergunning (Bopa) mogelijk maken of, als het niet anders kan, door het omgevingsplan te wijzigen via een tijdelijk alternatieve maatregel (TAM-IMRO)[2]. Dit jaar nog passen we het transitieplan 'Op weg naar één omgevingsplan' hierop aan. Dit sturen we ter informatie naar de gemeenteraad. Op 13 december informeren we de gemeenteraad tijdens een technische briefing nog over de Bopa-vergunning.

Bruidsschat technisch in beheer nemen
Op 1 januari 2024 verschijnt de bruidsschat automatisch in het landelijk Omgevingsloket. Dit zijn de regels die van het Rijk naar gemeenten verhuizen. Onze softwareleverancier heeft de bruidsschat ook ingelezen in onze plansoftware. De praktijk heeft uitgewezen dat bij het inlezen diverse kleine verschillen ontstaan met de bruidsschat in het Omgevingsloket. Deze verschillen zijn niet juridisch van aard. Daarom spreken we over 'technische en cosmetische verschillen'. Deze verschillen kunnen vragen oproepen en zorgen voor verwarring bij de eerste planwijziging. Om deze redenen nemen we de bruidsschat begin januari 2024 technisch in beheer. Strikt genomen betreft dit een wijziging van het omgevingsplan, waarvoor de gemeenteraad bevoegd gezag is. Omdat het uitsluitend om een technische en cosmetische wijziging gaat, mag het college dit besluiten nemen[3]. Het besluit is bovendien geen écht besluit, omdat het geen rechtsgevolgen heeft. Het is een noodzakelijke en technische actie die nodig is om het omgevingsplan (later) te kunnen wijzigen.

Toepasbare regels
Toepasbare regels zijn begrijpelijke vertalingen van de juridische regels. Juridische regels zijn vaak lastig te begrijpen. Daarom vertaalt de regelanalist bij de gemeente (nieuwe functie) de juridische regels naar begrijpelijke vragenbomen. Voor sommige activiteiten heeft het Rijk in de bruidsschat geen vergunningchecks mee geleverd, omdat het lokaal beleid per gemeente verschilt. Voor deze negen activiteiten hebben we vragenbomen gemaakt die per 1 januari 2024 in het landelijk Omgevingsloket zijn terug te vinden. Het gaat bijvoorbeeld om de vragenboom voor het kappen van bomen en het maken en voeren van handelsreclame.

Oefenen en testen
De laatste maanden zijn we druk bezig met het oefenen en testen van verschillende processen. Het is gelukt om het omgevingsplan te wijzigen, een wijzigingsbesluit met renvooiweergave (was-wordt) te publiceren en een gehele procedure (afdeling 3.4 Awb) te doorlopen. De regels zijn nu zichtbaar op een oefenomgeving van het landelijk Omgevingsloket. Ook is het gelukt om een deel van de omgevingsvisie en een TAM-IMRO plan te publiceren in de oefenomgeving.

[2] TAM-IMRO maakt het mogelijk om via het huidige IMRO-standaard (Informatiemodel Ruimtelijke Ordening) en de bestaande voorziening Ruimtelijke Plannen het omgevingsplan te wijzigen voor urgente gebiedsontwikkelingen.
3 Dit is geregeld in het Delegatiebesluit omgevingsplan gemeente Nijmegen, vastgesteld door de raad op 28 september 2022.

Bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) werken collega's hard aan de inrichting van het nieuwe systeem voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Uit testen met robots van VNG blijkt dat aanvragen en meldingen voor de gemeente Nijmegen goed binnenkomen in het nieuwe VTH-systeem. Op 5 december organiseert ODRN in samenwerking met VNG nog een testdag, die gericht is op samenwerking met ketenpartners. Naast gemeenten doen hier ook andere partners aan mee zoals provincie Gelderland en Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Verkennen en begeleiden van initiatieven
We hebben een nieuwe werkwijze ingericht voor het verkennen en begeleiden van initiatieven. Het gaat over het vooroverleg. Dit is de periode voordat een vergunning of plan formeel is ingediend. Door de kortere beslistermijnen onder de Omgevingswet is het vooroverleg straks heel belangrijk. We starten met een proefperiode vanaf 1 januari tot 1 april 2024. Die periode staat in het teken van leren en ervaren. Per brief van 24 oktober 2023 hebben we de gemeenteraad geïnformeerd over deze nieuwe werkwijze.

Laatste besluiten zijn richting college en gemeenteraad
De komende maand stellen we als college de laatste besluiten vast die voor inwerkingtreding moeten zijn aangepast. Het gaat om het mandaatbesluit, aanwijzingsbesluit voor toezichthouders, nieuw kader voor omgevingsveiligheid en beleidsregels voor geluid. Daarnaast liggen in december nog enkele ontwerpbestemmingsplannen voor die door het college moeten zijn vastgesteld en gepubliceerd voor het nieuwe jaar. In december ligt bovendien de aangepaste legesverordening ter vaststelling voor aan de gemeenteraad.

Toezegging financiële tegemoetkoming
In onze laatste voortgangsbrief in juli gaven we aan dat er onduidelijkheid was over de financiële tegemoetkoming van het Rijk aan gemeenten. In een brief aan de Eerste Kamer van 14 juli 2023 heeft de minister toegezegd dat de rijksmiddelen voor invoering van de Omgevingswet worden uitgekeerd. Dit gaat via de verdeelsleutel 60% inwonertal, 25% landoppervlak en 15% vast bedrag. Het gaat om de volgende uitkeringen:

2022	150 miljoen	(uitgekeerd in de septembercirculaire van 2022)
2023	110 miljoen	(decembercirculaire 2023)
2024	70 miljoen	(meicirculaire 2024)
2025	80 miljoen	(meicirculaire 2025)

In de Stadsbegroting is tot 2026 geld beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet en participatie. We voorzien dat zeker tot en met 2029 geld nodig is voor de transitie naar één omgevingsplan. De bijdrage van het Rijk is onvoldoende om deze kosten te dekken. De gewenste aanvullende middelen voor 2026-2029 worden bij de Stadsbegroting 2025 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Tot slot
Ondanks dat de basis op orde is zijn we ons ervan bewust dat de invoering van een dergelijk grote wetswijziging niet probleemloos zal verlopen. We versterken daarom onze lokale serviceketen. Dit doen we bijvoorbeeld door informatie te ontsluiten via onze website en met het Nijmeegse Omgevingsloket. Onze inzet is erop gericht het dienstverleningsniveau in de eerste maanden op peil te houden en later te verbeteren. Met de voorbereidingen voor het omgevingsplan, toepasbare regels en de nieuwe werkwijze voor het verkennen en begeleiden van initiatieven zetten we hier belangrijke stappen in.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester